

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Mustvee Vallavalitsus
info@mustvee.ee
Tartu 28
Mustvee vald, 49603, Mustvee linn, Jõgeva maakond

29.09.2025 nr 5.1-3/24353-1

JÄRELEVALVE AKT

I ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3; lastekaitse seaduse (LasteKS) § 38 lõige 6.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti: Mustvee Vallavalitsuse lastekaitsetöötaja vastavust lastekaitse seaduse (LasteKS) §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning kontrolliti LasteKSis sätestatud nõuete täitmist.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Tartu tn 28, Mustvee linn, Jõgevamaa
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 13.08.2025
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Annika Steinberg ja Merlin Veinberg.
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide, sh STARi andmete analüüs, kirjalik küsitlemine ja intervjuu.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures osalesid Mustvee Vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja Helen Metsma ja lastekaitse spetsialist Svea Auväart.

II JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Mustvee Vallavalitsus ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. LasteKS § 29 lõige 3, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest tegema otsuse juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 24275157165, 22255892880, 22247869888 ja 24268873864 kümne päeva jooksul abivajavast lapsest teada saamisest teinud otsust juhtumikorralduse algatamise või algatamata jätmise kohta.

SKA tuvastas kõige enam puudusi juhtumikorraldusega seonduva otsuse tegemise kohustuse (LasteKS § 29 lõige 3) täitmisel. Vaatamata puudusele on juhtumites tehtud

aktiivset juhtumikorralduslikku tööd ning lapsed ei ole jäänud vajaliku abi ja toetuseta. Arvestades, et Mustvee Vallavalitsus on tutvunud edastatud juhtumite menetlemise analüüsiga nr 5.1-3/24224-1 ning lastekaitsetöötaja oskab edaspidises juhtumitöös puuduseid vältida, lõpetab SKA järelevalvemenetluse.

III JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Mustvee üldandmed ja lastekaitsetöö korraldus

Rahvastikuregistri 2025. aasta 1. jaanuari seisuga elab Mustvee vallas 724 last. Omavalitsus on määranud ühe lapse eestkostjaks. Lastekaitse valdkonda juhib sotsiaalosakonna juhataja ning lastekaitsetöö on koondunud ühele spetsialistile.

Mustvee Vallavalitsus kontrollib lastekaitsetöötajatele Lasteks §s 20 sätestatud piirangute puudumist teenistuses olevate ametnike puhul kord aastas. Viimane kontroll teostati 24.09.2025.

Lastekaitse spetsialistina töötab Svea Auväärt, kes täidab kõiki lastekaitse valdkonnaga seonduvat ülesandet (sh erivajadustega laste sotsiaalteenuste ja hoolekande korraldamine, osalemine komisjonide töös, ennetustöö). Svea Auväärt omab kõrgharidust ning sotsiaaltöötaja kutset spetsialiseerumisega lastekaitsele. Lastekaitsetöötaja osaleb aktiivselt enesetäiendamisel. Aastatel 2024–2025 on ta osalenud arvukatel koolitustel ning osalenud mitmetes töögruppides. Tööandja poolt on tagatud osalemine koolitustel.

Laste abivajadus puudutab eelkõige tugiteenuseid, haridusasutustega seotud küsimusi, suhtluskorra vaidlusi, õigusrikkumisi, vanematega suhete probleeme, vähemvõimekate perede toetamist ja hooletusse jäetud laste olukorda. 2024. aasta prioriteediks oli teenuste laiendamine ja kättesaadavuse parandamine, 2025. aastal on fookus teenuste käivitamisel, toimimisel ja parendamisel ning lastekaitsetöötaja vaimse tervise toetamisel, näiteks supervisioonide ja koolituste kaudu. 2025. aasta kevadel loodi sotsiaalhoolekande komisjon. Lastekaitsealane teavitustöö hõlmab kontaktandmete ja teenuste info jagamist, koolituste ja ürituste tutvustamist ning lasteabi võimaluste selgitamist. Koostöö toimub ühiste võrgustikukohtumiste ja ümarlaudade formaadis. Koostööpartneriteks on ohvriabi, politsei, Mustvee kooli tugispetsialistid, piirkonna sotsiaaltöötajad, noorsootöötajad, Jõgeva kohtumaja ja erinevad advokaadid. Koostööd hinnatakse toimivaks ja tõhusaks.

Mustvee vallas viiakse läbi vanemlusprogrammi "Imelised Aastad" ning Mustvee Koolis rakendatakse KIVA programmi. Ühtlasi rakendatakse ennetusprogrammi "Iga Jõgevamaa noor on ühiskonna osa". Vallavalitsuses töötab psühholoog, kes teenindab koole. 2024. aasta kevadel alustati peretugevdusprogrammi pakkumisega. Teenuste korraldamisel lähtutakse võimalikult individuaalsest lähenemisest, arvestades piirkonna kakskeelsust ja piiratud teenusepakkujate valikut. Lisaks rahastatakse nii lastele kui täiskasvanutele vaimse tervise teenuseid riikliku toetuse abil, sealhulgas teraapiat ja psühholoogilist abi. Toidubussi teenust pakutakse koostöös toidupangaga kaks korda kuus. Kui võrd kohapealsed teenused on vähesed, tuleb lastel ja peredel teenustele jõudmiseks sõita Tartusse, Rakverre või Jõhvi. Vajaduse korral tagab omavalitsus peredele transporditeenuse, sh autojuhi abi või abistab bussipiletite hüvitamisel.

3.2. Järelevalvemenetlus

Järelevalvemenetlus lastekaitsetöö üle algatati 24.07.2025. Järelevalve teostamisel kontrolliti Mustvee Vallavalitsuse lastekaitsetöötajate vastavust Lasteks §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning analüüsiti lastekaitsetöö menetlusi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris (STAR). Järelevalve käigus kontrolliti peamiselt lastekaitsetöötajate tegevust lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluse perioodil ning lapsele abi osutamist tema heaolu toetavate meetmete kohaldamisega viisil, mis seab esikohale lapse parimad huvid ning parandab lapse ja vanemate vahelisi suhteid.

Mustvee Vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhile ja lastekaitse spetsialistile saadeti küsimustik. Vastustes kirjeldati omavalitsuse lastekaitsetöö korraldust, pakutavaid teenuseid, lastekaitse

prioriteete aastatel 2024/2025 ning laste õiguste ja heaolu tagavaid põhimõtteid. Lisaks anti ülevaade lastekaitse tööprotsessidest hooldus- ja suhtlusõigusvaidluste juhtumite käsitlemise vaates. Järelevalve raames küsiti tagasisidet ka lastekaitsetöö valdkonna koostööpartneritelt, kellest vastas kolm. Lisaks toimusid järelevalvemenetluse raames vestlused sotsiaalosakonna juhataja ja lastekaitsetöötajaga.

3.3. Paikvaatluse ja küsitluste kokkuvõte

Väärib tunnustamist, et lastekaitsetöötaja initsiatiivil ja koostöös partneritega alustati 2022. aastal Mustvee valla lapse heaolu multidistsiplinaarse koostöövõrgustiku kaardistusega, mille tulemusena moodustati sotsiaalhoolekande komisjon, loodi peretugevdusteenus ning valla struktuuri saadi juurde kaks ametikohta.

Peamiste puudustena toodi välja kohalike teenusepakkujate ja haridusasutuste tugispetsialistide nappus. Samuti toodi välja, et laps ja pere peaksid saama kõik vajalikud teenused kodukohast ilma mujale sõitmata, kuid seda takistab ääremaa kakskeelne eripära, pädevate töötajate vähesus ja rahaliste vahendite nappus.

Lastekaitsetöötaja töökoormus on suur ning üksinda töötamisest tulenev stress on märkimisväärne. Lapse hooldus- ja suhtlusõiguse vaidlustes olevate peredega lastekaitsetöötaja esmalt vestleb, kuulab ning seejärel pakutakse vanematele abi läbirääkimiste pidamisel ja suhtluskorra kujundamisel. Selleks on lastekaitsetöötaja välja töötatud suhtluskorra projekti, mis aitab kokkuleppeid kirjalikult sõnastada. Oma töös vanematega kasutab lastekaitsetöötaja taastava õiguse lähenemist. Väärib tunnustamist, et lastekaitsetöötaja rakendab vanemate toetamisel läbimõeldud ja tulemuslikku lähenemist. Lastekaitsetöötaja selgitab vanematele erinevaid võimalusi suhtluskorra kujundamiseks, pakub välja praktilisi töövahendeid ning vahendab vanemate läbirääkimisi viisil, mis aitab vältida pahameele edasikandumist. Vajaduse korral suunab ja soovib lastekaitsetöötaja vanematele perelepitusteenust, rõhutades kohtumenetluse kasutamist viimase abinõuna. Lastekaitsejuhtumite lahendamisel on lastekaitsetöötajal võimalik saada juriidilist tuge vallasekretärit.

Koostööpartnerite küsitluste kokkuvõte

Koostööpartneritel paluti hinnata koostööd Mustvee Vallavalitsusega 10-palli skaalal. Tagasisidet paluti anda koostöö toimivuse, suhtlemise, töökorralduse ja takistuste osas. Koostöö Mustvee Vallavalitsusega on koostööpartnerite hinnangul 9.

Koostöö toimimist iseloomustab tihe ja vajaduspõhine suhtlus, kus vald on partneritele enamasti kättesaadav ning valmis probleemidele reageerima. Viiakse läbi ümarlaudu, ühiseid kodukülastusi ning informatsiooni jagatakse nii telefoni kui ka videosilla kaudu. Esile toodi koostööd lastekaitsetöötajaga, kes on partneritele kättesaadav, kiiresti reageeriv, avatud nii koostööle kui ka ühistele aruteludele ja on lahendustele orienteeritud. Veel nimetati koostööd lastekaitsetöötajaga usaldavaks, sujuvaks ja toetavaks. Koostööd takistavateks teguriteks toodi välja ootamatute tööülesannete tekkimist ning ühise ajal leidmise keerukust seoses suure töökoormusega.

3.4. Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs

Järelevalve käigus kontrolliti STARi kantud lastega seotud juhtumite viitenumbritega 25277095008, 22247869888, 24268873864, 22255892880, 24273819108 ja 24275157165 menetlemist.

Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs on edastatud Mustvee Vallavalitsusele 26.09.2025 (nr 5.1-3/24224-1, registreeritud dokumendihaldussüsteemis *Delta*).

IV TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

SKA tuvastas kõige enam puudusi juhtumikorraldusega seonduva otsuse tegemise kohustuse täitmisel.

Juhtumimenetluse algatamise või algatamata jätmise otsustamine.

Juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks ei tehtud otsust kümne päeva möödumisel neljas juhtumis. LasteKS § 29 lõige 3 sätestab konkreetse tähtaja (10 päeva), mille jooksul peab omavalitsus langetama otsuse. Selline ajapiirang aitab vältida põhjendamatut viivitust abi osutamisel ning tagab lapse õiguse õigeaegsele kaitsele ja toetusele. Abivajava lapse teate vastuvõtmisel tuleb saada juhtumist võimalikult kiiresti selge ülevaade.

Lastekaitsetöö tõhustamiseks ja paremaks korraldamiseks soovitab SKA:

- Motiveerida lastekaitsetöötajat pikaajaliselt ametisse jääma, pakkudes konkurentsivõimelist töötasu ja motivatsioonipaketti.
- Tugevdada lastekaitsetöö võimekust ja vähendada ülekoormust.
- Ennetada tööalast stressi ja lastekaitsetöötaja läbipõlemist, sh kehtestada töökeskkonnas toetavad meetmed või kaaluda veel ühe lastekaitsetöötaja ametikoha loomist.

(allkirjastatud digitaalselt)
Annika Steinberg
peaspetsialist (järelevalve)